2.6 Συνέπειες του Θεωρήματος Μέσης Τιμής – Μονοτονία συνάρτησης

1. Στο σχήμα δίνεται η γραφική παράσταση της παραγώγου f' μιας πολυωνυμικής συνάρτησης f τρίτου βαθμού η οποία είναι ορισμένη στο κλειστό διάστημα $[0,4]$.

α) Ποια είναι η κλίση της f στο $x_0 = 2$;

β) Να αποδείξετε ότι η f είναι γνησίως αύξουσα στο $[0,3]$.

γ) Να συγκρίνετε τους αριθμούς $f(1)$ και $f(2)$.

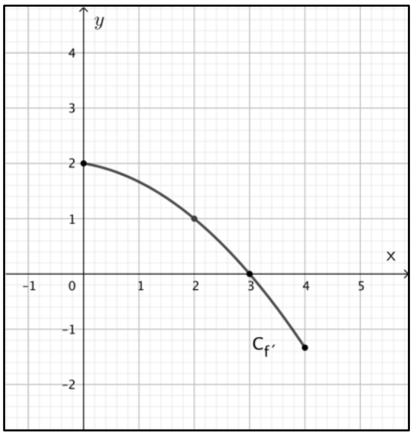

2. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \ln x + 3x + 2$, $x > 0$.

α) Να την μελετήσετε ως προς τη μονοτονία.

β) **i.** Να βρείτε το σύνολο τιμών της συνάρτησης.

ii. Να αιτιολογήσετε γιατί η εξίσωση $f(x) + 2023 = 0$ έχει θετική λύση.

3. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = (x-1)^3 - 3x$, $x \in \mathbb{R}$.

α) Να βρείτε τα διαστήματα μονοτονίας της f.

β) Να αποδείξετε ότι το σύνολο τιμών της f στο διάστημα $[2,+\infty)$ είναι το διάστημα $[-5,+\infty)$.

γ) Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει μια ακριβώς πραγματική ρίζα στο διάστημα $[2,+\infty)$.

4. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = -x^3$, $x \in (-\infty,0]$.

α) Να αποδείξετε ότι η f είναι γνησίως φθίνουσα.

β) Να αποδείξετε ότι η f αντιστρέφεται και να βρείτε το πεδίο ορισμού της αντίστροφης συνάρτησης.

γ) Να βρείτε τον τύπο της αντίστροφης συνάρτησης f^{-1}.

5. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^3 + x - 1$, $x \in \mathbb{R}$.

α) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f είναι γνησίως αύξουσα.

β) Να βρείτε το σύνολο τιμών της f.

γ) Να βρείτε την εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f, στο σημείο της $A(1, f(1))$.

6. Δίνεται η συνάρτηση f με $f(x) = 1 - \dfrac{1}{x^2}$, $x < 0$.

α) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f είναι γνησίως φθίνουσα στο πεδίο ορισμού της.

β) Να βρείτε το σύνολο τιμών της f.

γ) **i.** Να αποδείξετε ότι η f είναι «1 – 1».

ii. Να βρείτε την αντίστροφη της συνάρτησης f, την f^{-1}.

7. Θεωρούμε τις συναρτήσεις $f(x)=\ln x+1-\dfrac{1}{x}$, $x>0$ και $g(x)=\ln(\ln x)$, $x>1$.

α) Να αποδείξετε ότι η f έχει μοναδική ρίζα την $x=1$.

β) Έστω (ε) η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της g στο σημείο $T(e,g(e))$. Να εξετάσετε αν υπάρχει σημείο της γραφικής παράστασης της f στο οποίο η εφαπτομένη να είναι παράλληλη της (ε).

γ) Υποθέτουμε ότι $g(x)<f(x)$ για κάθε $x>1$. Ένα σημείο $M(x,0)$ κινείται με σταθερή ταχύτητα $2\ \mathrm{cm/s}$ πάνω στον θετικό ημιάξονα, προς τα δεξιά. Θεωρούμε τα σημεία $B(x,f(x))$, $\Gamma(x,g(x))$. Να βρεθεί ο ρυθμός μεταβολής του εμβαδού του τριγώνου $OB\Gamma$ τη χρονική στιγμή που το M βρίσκεται στη θέση $(e^2,0)$.

8. Δίνεται η συνάρτηση $f(x)=2x+\eta\mu x$ για κάθε $x\in\mathbb{R}$.

α) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f αντιστρέφεται.

β) **i.** Να βρείτε την εξίσωση εφαπτομένης της C_f στο σημείο της $A\left(\dfrac{\pi}{2},\pi+1\right)$.

ii. Να δείξετε ότι η ευθεία $y=2x+1$ εφάπτεται της C_f σε άπειρα σημεία.

γ) Να δείξετε ότι:

i. $|f'(x)|\le 3$ για κάθε $x\in\mathbb{R}$.

ii. $|f(\beta)-f(\alpha)|\le 3|\beta-\alpha|$, για κάθε $\alpha,\beta\in\mathbb{R}$ με $\alpha<\beta$.

9. Δίνεται η συνάρτηση $f:(0,1)\cup(1,+\infty)\to\mathbb{R}$ με $f(x)=\dfrac{x}{\ln x}$.

α) Να βρείτε τα όρια: $\lim\limits_{x\to 0}f(x)$, $\lim\limits_{x\to 1^-}f(x)$, $\lim\limits_{x\to 1^+}f(x)$, $\lim\limits_{x\to +\infty}f(x)$.

β) **i.** Να μελετήσετε την f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα.

ii. Να βρείτε το σύνολο τιμών της f.

γ) Δίνεται η εξίσωση $e^x = x^\alpha \ (1)$ με $x > 0$. Να αποδείξετε ότι η (1) είναι ισοδύναμη με την εξίσωση $f(x) = \alpha$ και να βρείτε το πλήθος των λύσεων της εξίσωσης αυτής, για τις διάφορες τιμές του πραγματικού αριθμού α.

10. Δίνονται οι συναρτήσεις

$$f:\mathbb{R}\to\mathbb{R} \text{ με } f(x)=\begin{cases} -1 & , \ x<2 \\ e^{x-2}-2 & , \ x\ge 2\end{cases} \text{ και } g:\mathbb{R}-\{2\}\to\mathbb{R} \text{ με } g(x)=-\frac{1}{2}x^2+2x-3$$

α) Να μελετήσετε ως προς τη μονοτονία:

i. τη συνάρτηση f και να αποδείξετε ότι $f(x) \ge -1$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

ii. τη συνάρτηση g και να βρείτε το σύνολο τιμών της.

β) Να δικαιολογήσετε γιατί η γραφική παράσταση της f βρίσκεται πάνω από τη γραφική παράσταση της g για κάθε $x \ne 2$.

γ) Δίνεται ο ισχυρισμός: «Αν $f(x) > g(x)$ κοντά στο x_0, τότε και $\lim\limits_{x\to x_0} f(x) > \lim\limits_{x\to x_0} g(x)$.»

Να εξετάσετε αν είναι αληθής ή ψευδής ο παραπάνω ισχυρισμός και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

11. Δίνεται η συνάρτηση f με $f(x) = (x-2)e^x + (x-1)\ln x$, $x \in (0,+\infty)$.

α) Να αποδείξετε ότι η γραφική παράσταση της f τέμνει τον άξονα $x'x$ σε ένα τουλάχιστον σημείο με τετμημένη x_0 στο διάστημα $(1,2)$.

β) Να βρείτε την παράγωγο συνάρτηση f' και να αποδείξετε ότι υπάρχει μοναδικό σημείο της γραφικής παράστασης της f στο οποίο η εφαπτομένη της είναι οριζόντια

γ) Ένας μαθητής σχεδίασε σε ένα λογισμικό τη γραφική παράσταση της f και διαπίστωσε ότι η γραφική της παράσταση τέμνει τον $x'x$ στο σημείο x_0 του α) ερωτήματος αλλά και σε ένα ακόμη σημείο. Βοηθήστε το μαθητή να αποδείξει ότι πράγματι η C_f τέμνει τον άξονα $x'x$ σε δύο ακριβώς σημεία.

12. Δίνεται συνεχής συνάρτηση $f:\mathbb{R}\to\mathbb{R}$ για την οποία ισχύει ότι $f^2(x) - 5 = x^2$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$ και $f(2) = 3$.

α) Να αποδείξετε ότι : **i.** $f(x) \ne 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, **ii.** $f(x) = \sqrt{x^2+5}$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

β) Δίνεται η συνάρτηση g με $g(x) = x^2 - \text{συν}x$, με $x \in \mathbb{R}$. Να αποδείξετε ότι:

i. Η συνάρτηση g είναι γνησίως φθίνουσα στο διάστημα $(-\infty,0]$ και γνησίως αύξουσα στο διάστημα $[0,+\infty)$.

ii. Η εξίσωση $f^2(x)=5+\text{συν}x$ έχει ακριβώς δυο ρίζες, αντίθετες μεταξύ τους, οι οποίες ανήκουν στο διάστημα $(-\pi,\pi)$.

13. Έστω η συνάρτηση $g:(0,+\infty)\to\mathbb{R}$ με $g(x)=\frac{e}{x}-\ln x$.

α) Να μελετήσετε τη συνάρτηση g ως προς τη μονοτονία.

β) Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $e(1-x)=x\ln x$ έχει ακριβώς μία λύση την $x=1$.

γ) Δίνεται η συνάρτηση $f(x)=\dfrac{x^2+x}{e-x\ln x-ex}$.

i. Να βρείτε το πεδίο ορισμού της συνάρτησης f.

ii. Να δείξετε ότι $\lim\limits_{x\to 1^+} f(x)=-\infty$.

14. Ένα γαλλικό μπιλιάρδο έχει μήκος $3{,}1$ μέτρα και πλάτος $1{,}7$ μέτρα. Ένας παίκτης χτυπάει την άσπρη μπάλα με τέτοιο τρόπο ώστε αυτή να χτυπήσει πρώτα στο σημείο Α, μετά να κινηθεί ευθύγραμμα μέχρι το σημείο Β και από εκεί να συνεχίσει ευθύγραμμα μέχρι το σημείο Γ, όπως φαίνεται στο σχήμα. Δίνονται τα μήκη $\text{ΔΒ}=x$, $\text{ΔΕ}=1{,}7$, $\text{ΑΔ}=1{,}5$, $\text{ΓΕ}=\alpha$ και $L=\text{ΑΒ}+\text{ΒΓ}$ που εκφράζονται σε μέτρα.

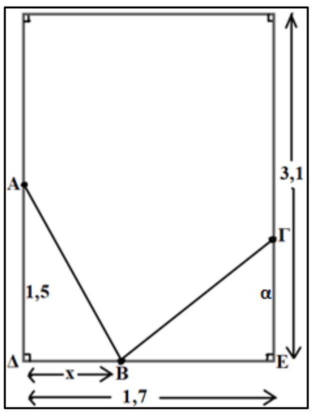

α) Να αποδείξετε ότι $L=L(x)=\sqrt{x^2+2{,}25}+\sqrt{(1{,}7-x)^2+\alpha^2}$, $x\in\left(0,\frac{17}{10}\right)$.

β) Δίνεται ακόμη ότι το L γίνεται ελάχιστο μόνο όταν το Β απέχει $1{,}02$ μέτρα από το Δ.

i. Αν $L'(x)=\sqrt{\dfrac{x^2}{x^2+2{,}25}}-\sqrt{\dfrac{(1{,}7-x)^2}{(1{,}7-x)^2+\alpha^2}}$, $x\in\left(0,\frac{17}{10}\right)$ να δείξετε ότι $\alpha=1$.

ii. Αν $L''(x)>0$ για κάθε $x\in\left(0,\frac{17}{10}\right)$, να υπολογίσετε το όριο $\lim\limits_{x\to 1{,}02}\dfrac{1}{L'(x)}$, εφόσον υπάρχει.

15. **α)** Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $e^x+xe^x=3e^2$, $x\in(0,+\infty)$ έχει μοναδική ρίζα την $x=2$.

β) Ένα κινητό Μ ξεκινά από το σημείο $N(0,1)$ και κινείται κατά μήκος της καμπύλης $y=e^x$, $x\geq 0$, έτσι, ώστε η τετμημένη του να αυξάνεται με ρυθμό 2 cm/s.

i. Να αποδείξετε ότι το εμβαδόν E του τριγώνου ΟΑΜ, όπου $O(0,0)$, $A(x,0)$ και $M(x,y)$ είναι $E(x)=\frac{1}{2}xe^x$, $x\geq 0$.

ii. Να βρείτε τη θέση του κινητού, τη χρονική στιγμή t_0, κατά την οποία ο ρυθμός μεταβολής του εμβαδού E είναι $3e^2\ \text{cm}^2/\text{s}$.

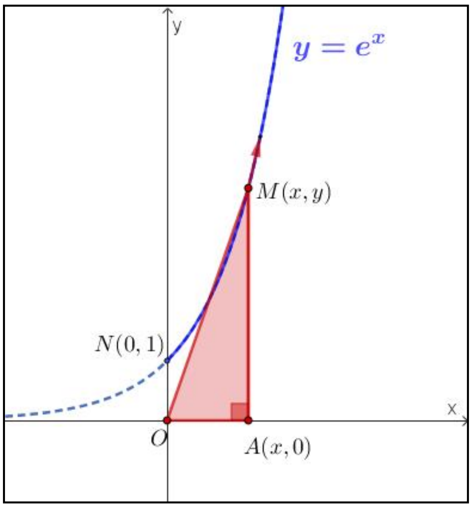

16. Δίνονται οι συναρτήσεις $f(x)=\sqrt{x^2+1}-x$, $x\in\mathbb{R}$ και $g(x)=\ln x$, $x\in(0,+\infty)$. Αν γνωρίζουμε ότι η γραφική παράσταση της f βρίσκεται πάνω από τον άξονα $x'x$ για κάθε $x\in\mathbb{R}$, τότε:

α) Να προσδιορίσετε τη συνάρτηση $h=g\circ f$.

β) Να αποδείξετε ότι: **i.** η συνάρτηση h είναι περιττή, **ii.** η συνάρτηση h είναι «1 – 1».

γ) Να λυθεί η εξίσωση $h(x-1)+h\left(\ln\left(\frac{1}{x}\right)\right)=0$, $x>0$.

17. Έστω $f:\mathbb{R}\to\mathbb{R}$ μια γνησίως μονότονη συνάρτηση της οποίας η γραφική παράσταση τέμνει τον άξονα $y'y$ στο σημείο με τεταγμένη 3 και διέρχεται από το σημείο $A(1,\ln 2)$.

α) Να βρείτε τη μονοτονία της.

β) Να αποδείξετε ότι για οποιοδήποτε θετικό αριθμό α ισχύει $f(\alpha\ln\alpha)\leq f(\ln\alpha)$.

γ) Να λύσετε την εξίσωση $f\left(e^{x-1}+\ln x\right)=\ln 2$.

δ) Θεωρούμε τη συνάρτηση $g(x)=f(x)+(3-\ln 2)x-3$, $x\in\mathbb{R}$. Να αιτιολογήσετε γιατί η συνάρτηση g δεν αντιστρέφεται.

18. Δίνεται η συνάρτηση $f(x)=\ln\left(\sqrt{x^2+1}-x\right)$, $x\in\mathbb{R}$.

α) Να αποδειχθεί ότι για κάθε $x\in\mathbb{R}$ είναι $f'(x)=-\frac{1}{\sqrt{x^2+1}}$.

β) Αφού πρώτα δικαιολογήσετε ότι η συνάρτηση f αντιστρέφεται, να αποδειχθεί ότι το πεδίο ορισμού της αντίστροφης είναι το $\mathbb{R}$.

γ) Να λυθεί η ανίσωση $f^{-1}\left(x+f(x)\right)>x$, $x\in\mathbb{R}$.

19. Έστω $f:(1,+\infty)\to\mathbb{R}$ μια παραγωγίσιμη συνάρτηση ώστε για κάθε $x>1$ να ισχύει

$$xf(x)f'(x)=\frac{1}{2} \quad \text{και} \quad f(e)=1.$$

α) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση $g(x)=f^2(x)-\ln x$, $x>1$ είναι σταθερή και να βρείτε τον τύπο της f.

Έστω $f(x)=\sqrt{\ln x}$, $x>1$.

β) Να αποδείξετε ότι η ευθεία που διέρχεται από τα σημεία $A(-e,0)$ και $B(e,1)$ εφάπτεται στη γραφική παράσταση της f στο B.

γ) Να αποδείξετε ότι για κάθε $x>1$ ισχύει $\frac{1}{x+1}<f^2(x+1)-f^2(x)<\frac{1}{x}$.